EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 29.8.2006
KOM(2006) 468 galutinis

2006/0158 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS PAMATINIS SPRENDIMAS

dėl Europos teisminės priežiūros orderio ikiteisminių procedūrų tarp Europos Sąjungos valstybių narių metu

{SEC(2006)1079}
{SEC(2006)1080}

(pateikta Komisijos)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. Pasiūlymo aplinkybės

Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Vienas svarbiausių Sąjungos uždavinių yra plėtoti Sąjungą kaip laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje užtikrinamas laisvas asmenų judėjimas.

Remiantis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija bei bendraisiais teisės principais kardomasis kalinimas turi būti laikomas išimtine priemone, o su laisvės at ėmimu nesusijusios kardomosios priemonės taikomos kuo plačiau.

Tačiau *šiuo metu* ES piliečiams, negyvenantiems valstybės narės, kurioje jie įtariami padarę baudžiamąjį nusikaltimą, teritorijoje, t. y. (jiems) svetimoje aplinkoje, kartais – dažniausiai dėl socialinių ryšių stokos ar pabėgimo rizikos – skiriamas kardomasis kalinimas arba ilgalaikės kardomosios priemonės, nesusijusios su laisvės atėmimu. Įtariamajam (-ai), gyvenančiam (-ai) šalyje, kurioje jis arba ji įtariami padarę nusikaltimą, panašiu atveju dažnai taikoma švelnesnė kardomoji priemonė, pavyzdžiui, įpareigojimas periodiškai registruotis policijos įstaigoje arba draudimas išvykti.

Paprastai įtariamojo iš užsienio padėtis yra labiau pažeidžiama nei nuolat šalyje gyvenančio asmens. Akivaizdu, kad šalyje nuolat negyvenantis įtariamasis rizikuoja daugiau ar mažiau ne tik prarasti ryšius su šeima ir draugais, bet ir netekti darbo, nes valstybės, kurioje turi vykti teismas, teisminės institucijos įtariamojo atžvilgiu priimta prievartos priemonė (pavyzdžiui, draudimas išvykti) sulaiko jį nuo grįžimo į šalį, kurioje jis nuolat gyvena. Apskritai kalbant, egzistuoja akivaizdus pavojus, kuris taip pat gali būti laikomas kliūtimi laisvam asmenų jud ėjimui Sąjungoje, kad abiem asmenų kategorijoms gali būti taikomos nevienodos sąlygos.

Išlaidas patiria ne tik susijęs įtariamasis. Kardomasis kalinimas gerokai atsiliepia ir susijusių valdžios institucijų biudžetui. Be to, perdėtas ar nereikalingas kardomojo kalinimo taikymas ir trukmė prisideda prie kalėjimų perpildymo – reiškinio, kuris ir toliau drumsčia Europos kalinimo sistemų veiklą ir itin trikdo įkalinimo sąlygų gerinimą.

Problemiška tai, kad įvairios kardomojo kalinimo ir kitų kardomųjų priemonių (pavyzdžiui, įpareigojimo periodiškai registruotis policijos įstaigoje) alternatyvos šiuo metu negali būti perkeltos ar pritaikytos kitų valstybių teisėje, nes šios valstybės nepripažįsta užsienio teismų sprendimų šioje srityje. Tai reiškia, kad ir teisės į laisvę, ir nekaltumo prezumpcijos įgyvendinimas Europos Sąjungoje turi būti ir toliau laikomas nepakankamu.

Įpareigojimas pateikti šį pamatinio sprendimo dėl Europos priežiūros tvarkos ikiteisminių procedūrų tarp Europos Sąjungos valstybių narių metu pasiūlymą aiškiai nurodytas 2000 m. lapkričio mėn. „Priemonių, skirtų sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo principui įgyvendinti, programoje“ (10 priemonė)[1]. Europos Vadovų Taryba Tamperėje (1999 m.) pareiškė, kad didesnis teismo sprendimų tarpusavio pripažinimas palengvintų institucijų bendradarbiavimą ir teisminę asmens teisių apsaugą. Taigi ji patvirtino, kad tarpusavio pripa žinimo principas yra kertinis teisminio bendradarbiavimo civilinėse bei baudžiamosiose bylose akmuo ir taip pat turėtų būti taikomas ikiteisminiams sprendimams. Pasiūlymas dėl kardomųjų priemonių tarpusavio pripažinimo numatytas 2005 m. Komisijos darbo programoje

[1] OL C 12, 2001 1 15, p. 10.

(2005/JLS/035) ir apibūdinamas kaip prioritetas Komisijos komunikate dėl Hagos programos (2004 m.)[2] bei Tarybos ir Komisijos veiksmų plane, įgyvendinančiame Hagos programą dėl laisvės, saugumo ir teisingumo stiprinimo Europos Sąjungoje (2005 m.)[3].

Bendrosios aplinkybės

Tarpusavio pripažinimo programoje paminėta, kad tam tikri tarpusavio pripažinimo aspektai, pavyzdžiui, susiję su ikiteisminiais sprendimais, dar nebuvo nagrinėti tarptautiniu lygiu. Kol kas nenagrinėtas ir kardomųjų priemonių tarpusavio pripažinimas.

Tačiau kai kurie tyrimai rodo, kad kardomasis kalinimas kelia rimtų problemų Europos S ąjungoje. Ataskaitoje apie pagrindinių teisių padėtį Europos Sąjungoje ir jos valstybėse narėse 2002 m. ES pagrindinių teisių nepriklausomų ekspertų tinklas mini Europos Tarybos statistinius duomenis, kurie rodo didelį asmenų, kuriems paskirtas kardomasis kalinimas, skaiči ų tam tikrose valstybėse narėse. Be to, atsakymai į 2003 metais tuo metu pirmininkavusios Italijos prašymu Komisijos parengtus klausimus, susijusius su statistiniais duomenimis apie kalinių, įskaitant tuos, kuriems paskirtas kardomasis kalinimas, skaičių, rodo, kad 100 000 gyventojų tenkantis asmenų, kuriems paskirtas kardomasis kalinimas, skaičius ir procentinė sav ų piliečių, palyginti su kitų valstybių sulaikytaisiais, dalis gerokai skiriasi ES valstybėse narėse. Apskritai pastebima dažnesnio kardomojo kalinimo taikymo tendencija.

Šiuo atžvilgiu reikėtų taip pat pažymėti, kad Europos Parlamentas rezoliucijose dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje Komisiją ragino imtis veiksmų įvairiems su kardomuoju kalinimu susijusiems klausimams spręsti ir ieškoti jo alternatyvų. 2001 m. Europos Parlamentas pareikalavo, kad valstybės narės šioje srityje dėtų daugiau pastangų: kuo labiau ribotų įkalinimą ir visiškai vengtų įkalinti vaikus, išskyrus išimtiniais atvejais. Europos Parlamentas paragino Tarybą priimti pamatinį sprendimą dėl bendrų procesinės teisės standartų, pavyzdžiui, dėl ikiteisminius sprendimus reglamentuojančių taisyklių, kad būtų užtikrintas bendras pagrindinių teisių apsaugos lygis visoje Europos Sąjungoje. Šis prašymas pakartotas kitais metais. 2002 m. rezoliucijoje Europos Parlamentas pareiškė, kad valstybės narės, norėdamos, jog žmogaus teis ės nebūtų pažeistos, jog įkalinimo laikotarpis nebūtų nereikalingai ilgas ir jog įkalinimo pagrindas būtų nuolat persvarstomas, privalo išnagrinėti įkalinimo tvarką.

Leidinyje „CPT standartai“ (2003 m.) Europos Tarybos Europos komitetas prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą (CPT komitetas) pažymėjo, kad kal ėjimų perpildymas – ypač aštri problema kardomojo kalinimo įstaigose. CPT komitetas pažym ėjo, kad tokiomis aplinkybėmis investuoti vis daugiau lėšų į kalėjimus nėra išeitis. Verčiau reik ėtų persvarstyti dabartinius kardomąjį kalinimą reglamentuojančius teisės aktus ir metodus. Ši problema pakankamai rimta, todėl turėtų būti bendradarbiaujama visos Europos lygiu.

Pasiūlymo srityje taikomos nuostatos

Kaip jau minėta, šiuo metu nėra nė vieno tarptautinio teisės akto, kuris sudarytų sąlygas būtent kardomųjų priemonių perkėlimui iš vienos valstybės narės į kitą.

Tačiau akivaizdu, kad kardomųjų priemonių tarpusavio pripažinimo sistemos diegimą reikėtų svarstyti atsižvelgiant į bendrą kardomąjį kalinimą reglamentuojantį teisinį pagrindą. Be to, tai numatyta Europos Sąjungos sutarties (toliau – *ES sutartis*) 6 straipsnio nuostatose.

---

[2] KOM (2005) 184 galutinis, p. 27.

[3] OL C 198, 2005 8 12, p. 1 (p. 18, g dalis).

Visos ES valstybės narės ratifikavo Europos žmogaus teisių konvenciją (EŽTK) bei Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą (TPPTP). Todėl jos turi gerbti teisę į laisvę, nekaltumo prezumpciją, šiose teisinėse priemonėse numatytus teisinius įkalinimo pagrindus, sprendimus d ėl įkalinimo įgaliotas priimti valdžios institucijas, teisę užginčyti teisme įkalinimo teisėtumą ir apytikslius įvairiais ikiteisminio bylos nagrinėjimo etapais galiojančius terminus.

Be to, šiose tarptautinėse priemonėse numatyta, kad asmuo gali netekti laisvės, jei yra pagrįstų priežasčių jį įtarti padarius baudžiamąjį nusikaltimą, ir kad viena ar daugiau įkalinimo priežasčių turi būti susijusios su recidyvo rizika, įkalčių sunaikinimu ir pabėgimu. Be to, asmuo iš kardomojo kalinimo vietos gali būti paleidžiamas tik tuomet, kai yra garantijų, kad jis atvyks į teismą.

Tačiau reikėtų pažymėti, kad tarptautinėse priemonėse nėra kardomojo kalinimo ribą atsi žvelgiant į bausmę, numatytą už atitinkamą nusikaltimą, reglamentuojančių nuostatų. Kalinimo riba apibrėžta nacionalinėje teisėje, todėl ji skiriasi atskirose valstybėse narėse. Kai kuriose valstybėse narėse priimant sprendimą dėl kardomojo kalinimo, neatsižvelgiama į bausmę, numatytą už atitinkamą nusikaltimą. Tam tikros valstybės narės leidžia skirti kardomąjį kalinim ą neatsižvelgiant į bausmę, numatytą už nusikaltimą, jei įtariamasis neturi nuolatinės gyvenamosios vietos šalyje ir jei yra pavojus, kad šis asmuo pabėgs, nors bendroji kardomojo kalinimo riba gali būti daug aukštesnė.

Kai kuriose valstybėse narėse kardomųjų priemonių, nesusijusių su laisvės atėmimu, riba žemesnė nei kardomojo kalinimo. Tačiau ir kardomosioms priemonėms, nesusijusioms su laisv ės atėmimu, ir kardomajam kalinimui galioja tie patys bendrieji principai. Pavyzdžiui, remiantis proporcingumo principu prievartos priemonės turėtų būti taikomos tik tuomet, kai to būtinai reikia, ir ne ilgiau nei reikia.

Pagaliau, būtų galima pažymėti, kad Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje nėra daug nuostatų, bent netiesiogiai apibrėžiančių ekstradiciją ir kitus tarpvalstybinius klausimus. Kaip pavyzdį galima paminėti EŽTK 5 straipsnio 1 dalies f punktą, kuriame nustatyta, kad asmuo gali būti sulaikomas, kai yra pradėtas jo deportavimo ar i šdavimo kitai valstybei procesas. Taip atsitiko iš dalies todėl, kad EŽTK buvo rengiama ne *bendrai* Europos Tarybos valstybių narių teisminei erdvei sukurti, o veikiau minimaliems kiekvienoje nacionalinių teisinių sistemų taikytiniems standartams nustatyti.

Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir tikslais

Bendras šio pamatinio sprendimo pasiūlymo tikslas – sustiprinti teisę į laisvę bei nekaltumo prezumpciją visoje Europos Sąjungoje ir skatinti vienodą požiūrį į visus piliečius *bendroje* laisv ės, saugumo ir teisingumo erdvėje.

Šis tikslas atitinka 2004 m. lapkričio 5 d. Europos Vadovų Tarybos patvirtintą Hagos program ą dėl laisvės, saugumo ir teisingumo stiprinimo Europos Sąjungoje. Tarp kitko, Hagos programoje paminėta, kad laisvė ir teisingumas nuo šiol turėtų būti laikoma[s] neatskiriama visos Sąjungos dalimi.

Reikėtų pabrėžti, kad šis pamatinio sprendimo pasiūlymas yra dalis tarpusavio pripažinimo baudžiamosiose bylose programos, kuri, kaip siūloma Hagos programoje, turėtų būti įgyvendinta. Tarpusavio pripažinimo programoje nurodytos konkrečios pripažinimo priemonės. Šios programos priemonės yra neatskiriamos ir skirtos vienai kitą veikti. Šis pasiūlymas turėtų

būti suvokiamas atsižvelgiant į Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos pagrindų sprendimo dėl tam tikrų procesinių teisių baudžiamuosiuose procesuose visoje Europos Sąjungoje (2004 m.)[4], kurioje be kitų numatytos ir nuostatos, reglamentuojančios teisę į teisinę pagalbą ir teisę naudotis vertėjo paslaugomis.

2. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis ir poveikio vertinimas

Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Pirmuoju konsultacijų etapu buvo parengtas klausimynas, kurio tikslas – nustatyti galimas valstybių narių bendradarbiavimo kardomojo kalinimo srityje kliūtis ir pateikti kardomojo kalinimo alternatyvų. Buvo klausiama apie teisėtus kardomojo kalinimo pagrindus – taip pat ir apie kardomojo kalinimo ribas (priklausančias nuo bausmės, numatytos už nusikaltimą); apie tai, ar numatyta didžiausia kardomojo kalinimo trukmė; apie kardomojo kalinimo pagrindus (įtarimo laipsnį ir „specialius pagrindus“); apie tai, ar numatyta prezumpcija sunkų nusikaltimą padariusiems įtariamiesiems paskirti kardomąjį kalinimą; apie įvairias „alternatyviąsias“ kardomojo kalinimo priemones; apie tai, ar kardomosios priemonės numatyto įsipareigojimo nesilaikymas yra baudžiamasis nusikaltimas; apie šioje srityje kompetentingas teisines institucijas; konkrečias sulaikytųjų kategorijas ir elgesį su jais. Visos 15 tuometinių ES valstybi ų narių pateikė atsakymus į klausimyną. Iš atsakymų sudarytas dokumentas, kuris buvo i šplatintas valstybėms narėms.

Remdamasi atsakymais į klausimyną Komisija parengė dokumentą aptarimui. Šiame dokumente, kuris buvo išsiųstas ES valstybių narių (ir tuomečių šalių kandidačių) šios srities ekspertams, pavyzdžiui, siūloma įdiegti vadinamąjį europinį įpareigojimą registruotis valdžios institucijoje, kuris būtų Europos Sąjungos mastu taikoma kardomoji priemonė, nesusijusi su laisvės atėmimu. Toliau dokumente aptarimui svarstomos bendros veiksmų kardomojo kalinimo srityje ribos ir galimybės.

Siekiant išnagrinėti būsimosios teisinės priemonės taikymo sritį 2003 m. gegužės 12 d. Briuselyje buvo surengtas pirmasis ekspertų susitikimas. Keletas ekspertų, tarp jų ir nevyriausybinių organizacijų atstovai, buvo pakviesti asmeniškai, kiti ekspertai atstovavo savo valstybėms narėms. Buvo atstovų ir iš Eurojusto. Šiame susitikime aptarti įvairūs kardomojo kalinimo ir jo alternatyvų aspektai, ypač Komisijos pasiūlymas dėl europinio įpareigojimo registruotis. Susitikimo ir po jo vykusių diskusijų išdava – tai, kad daugiausia dirbti reikėtų su kardomojo kalinimo priemonėmis, nesusijusiomis su laisvės atėmimu, o procesinių apsaugos priemonių, kurios aptartos atskiroje žaliojoje knygoje, ir kalinimo sąlygų klausimą palikti nuo šalyje.

2004 m. rugpjūčio 17 d. Komisija priėmė Žaliąją knygą dėl abipusio ikiteisminių kardomųjų priemonių, netaikant laisvės atėmimo, pripažinimo[5] ir susijusį Komisijos tarnybų darbo dokumentą[6], kuriuose atsižvelgiama į visus pirmojo (parengiamojo) ekspertų susitikimo rezultatus ir atsakymuose į (minėtą) pirmąjį klausimyną pateiktą informaciją. Atsakymų į klausimus, pavyzdžiui, apie priežiūros priemones (kardomojo kalinimo alternatyvas) ir jų nesilaikymo atveju taikytinas bausmes (kaip reikalaujama tarpusavio pripažinimo programos 9 priemonėje) santrauka pateikiama su žaliąja knyga susijusio Komisijos tarnybų darbo dokumento 2 priede. Be to, Komisijos tarnybų darbo dokumento 3 priede pateikiama valstybių

[4] KOM (2004) 328 galutinis.
[5] KOM (2004) 562 galutinis.
[6] SEK (2004) 1046.

narių ir tuomečių 10 šalių kandidačių atsakymų į 2003 metais pirmininkavusios Italijos prašymu Komisijos parengtus klausimus, susijusius su statistiniais duomenimis apie kalinių, įskaitant tuos, kuriems paskirtas kardomasis kalinimas, skaičių, santrauka (žr. pirmiau).

Be to, rengdama žaliąją knygą Komisija turėjo galimybę naudotis Europos Tarybos kardomojo kalinimo ir jo pasekmių kalinimo įstaigų valdymui ekspertų komiteto (PC-DP) (kuriame Komisija dalyvavo stebėtojos teisėmis) dokumentais, ypač klausimynu apie kardomąjį kalinimą reglamentuojančius valstybių narių teisės aktus bei metodus ir atsakymais į šį klausimyną.

Žaliojoje knygoje iškelti klausimai buvo aptarti ir antrajame 2004 m. lapkričio 4–5 d. ekspertų susitikime. Išnagrinėjusi raštiškus atsakymus[7] į žaliąją knygą 2005 m. balandžio 8 d. Komisija surengė trečiąjį ekspertų susitikimą. Siekdamos pastūmėti reikalus į priekį Komisijos tarnybos parengė susitikimo dalyvių (valstybių narių, NVO, tarptautinių organizacijų, teisininkų atstovų) aptartą darbo dokumentą. Dauguma valstybių narių palankiai įvertino siūlymą tarpusavio pripažinimo principą taikyti kardomosioms priemonėms, nesusijusioms su laisvės atėmimu. Dėl teisinės priemonės taikymo srities (ar ji turėtų apimti ir ne tokius sunkius nusikaltimus, kurių, pavyzdžiui, pamatinis sprendimas dėl Europos arešto orderio nereglamentuoja), dėl atsisakymo vykdyti orderį pagrindų, dėl to, kuri valstybė narė – išduodančioji ar vykdančioji – turėtų spręsti iš esmės dėl asmens teisminės priežiūros ir asmens perdavimo iki teismo atgal į valstybę, kurioje turi vykti teismas, tvarkos (ar numatomos priemonės atveju turėtų būti taikomas Europos arešto orderis, ar įvedamas specialus mechanizmas) – nuomonių būta įvairių.

Kelios valstybės narės suabejojo, ar reikalinga priimti naują teisinę priemonę šioje srityje Europos mastu. Jų nuomone, tokia priemonė būtų pritaikyta tik labai siaurai asmenų grupei.

Poveikio vertinimas

Todėl, siekiant aprūpinti Komisiją papildomais statistiniais duomenimis, kurie padėtų jai nustatyti, ar pamatinis sprendimas šioje srityje reikalingas, nuspręsta prašyti nepriklausomo rangovo konsultacijų. Šie duomenys pateikiami prie šio pasiūlymo pridedame poveikio įvertinime (http://europa.eu.int/comm/dgs/justice_home/evaluation/dg_coordination_evaluation_annexe_en.htm).

Be to, nepriklausomas rangovas, atsižvelgdamas į Komisijos parengtas poveikio vertinimo gaires ir vadovą, išnagrinėjo šiuos penkis (Komisijos tarnybų nustatytus) veiksmų variantus:

1. Nieko nedaryti (status quo): kadangi šiuo metu valstybės narės nepripažįsta užsienio teismų sprendimų dėl kardomųjų priemonių status quo atveju kaltinamojo grąžinimas į valstybę, kurioje turi vykti teismas, būtų reglamentuojamas (ir tai tik tam tikra dalimi) taikant Europos arešto orderį. Asmens teisminė priežiūra nebūtų vykdoma. Galiotų pamatinio sprendimo dėl Europos arešto orderio taikymo sritis ir atsisakymo vykdyti orderį pagrindai.

2. Priimti naują teisinę priemonę, reglamentuojančią kardomųjų priemonių tarpusavio pripažinimą: valstybės narės pripažintų viena kitos kardomąsias priemones, o įtariamajam, užuot paskyrus kardomąjį kalinimą ar taikant ne tokią griežtą prievartos priemonę valstybėje, kurioje turi vykti teismas, tokia priemonė būtų taikoma valstyb

[7] Pateikiamus adresu http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/consulting_public/news_consulting_public_en.htm.

ėje narėje, kurioje jis turi nuolatinę gyvenamąją vietą. Teisinė priemonė galėtų būti taikoma ir ne tokiems sunkiems nusikaltimams (nesiekiantiems Europos arešto orderyje numatytos vienerių metų ribos). Atsisakymo vykdyti orderį pagrindai galėtų b ūti labiau apriboti nei Europos arešto orderyje. Be to, ši teisinė priemonė apimtų specialų su teisėsauga nebendradarbiaujančių asmenų grąžinimo į valstybę, kurioje turi vykti teismas, mechanizmą (kai neįmanoma priimti teismo sprendimo kaltinamajam nedalyvaujant). Grąžinimo terminai būtų labai trumpi.

3. Priimti naują teisinę priemonę, reglamentuojančią kardomųjų priemonių tarpusavio pripažinimą ir Europos arešto orderio taikymą visiems nusikaltimams: šis variantas apimtų tokius pačius elementus kaip ir 2 variantas. Skirtumas tik toks, kad į jį nebūtų įtrauktas specialus grąžinimo mechanizmas. Su teisėsauga nebendradarbiaujantys asmenys turėtų būti perduoti atgal valstybei, kurioje turi vykti teismas, vadovaujantis Europos arešto orderio nuostatomis. Kad teisinė priemonė galėtų reglamentuoti ir ne tokius sunkius nusikaltimus (nesiekiančius minėtos vienerių metų ribos, numatytos Europos arešto orderyje), turėtų būti sukurta nauja „baustino nusikaltimo“ kategorija (pavyzdžiui, kai asmuo, siekiantis išvengti teisingumo, nesilaiko kardomosios priemon ės numatytų įsipareigojimų ar nesutinka atvykti į teismą, kai to reikalaujama).

4. Priimti bendradarbiavimo programas: kelios valstybės narės diegtų bandomąsias bendradarbiavimo ikiteisminių procedūrų srityje programas.

5. Įtariamojo paleidimas už užstatą („Eurobail“): šis modelis grindžiamas funkcijų padalijimu tarp teismo, kuriame nagrinėjama byla, ir šalies, kurioje įtariamasis turi nuolatinę gyvenamąją vietą, teismo. Teismas, kuriame nagrinėjama byla, pirmiausia svarsto, ar padaryto nusikaltimo atveju įtariamasis gali būti paleistas už užstatą. Jei taip, įtariamasis grąžinamas į šalį, kurioje jis turi nuolatinę gyvenamąją vietą ir kurios teismas priima galutinį sprendimą dėl laikino paleidimo. Valstybė, kurioje įtariamasis turi nuolatinę gyvenamąją vietą, atsako už jo grąžinimą valstybei, kurioje turi vykti teismas (jei reikia).

Pirmenybė teikiama antram variantui (priimti naują teisinę priemonę, reglamentuojančią kardomųjų priemonių tarpusavio pripažinimą, kuri apima specialų grąžinimo mechanizmą). Šis variantas užtikrintų, kad ES piliečiai, neturintys nuolatinės gyvenamosios vietos valstybėje, kurioje turi vykti teismas, nebūtų diskriminuojami ikiteisminio proceso metu. Be to, jis užtikrint ų teisę į laisvę ir nekaltumo prezumpciją visoje Sąjungoje, būtų suderinamas su bendraisiais šioje srityje galiojančiais principais (ypač su proporcingumo principu) ir sumažintų kalinimo i šlaidas.

Žr. daugiau informacijos nepriklausomo rangovo ataskaitoje ir poveikio vertinime adresu

http://europa.eu.int/comm/dgs/justice_home/evaluation/dg_coordination_evaluation_annexe_en.htm.

3. Teisiniai pasiūlymo aspektai

Siūlomų veiksmų santrauka

Europos teisminės priežiūros orderis yra valstybės narės teisminės institucijos (t. y. teismo, teis ėjo, tardytojo ar prokuroro) priimtas sprendimas, kurį turi pripažinti kitos valstybės narės

kompetentinga institucija. Jo tikslas – siekti, kad kardomoji priemonė įtariamajam būtų skiriama jam įprastoje aplinkoje (gyvenamojoje vietoje). Kalbant apie kalinimo ribas, Europos teisminės priežiūros orderį galima išduoti kaskart, kai jį išduodančios valstybės narės teisėje numatoma galimybė įtariamajam paskirti kardomąjį kalinimą – nesvarbu, kokias ribas numa čiusios skirtingos valstybės narės. Tačiau Europos teisminės priežiūros orderis – ne tik kardomojo kalinimo alternatyva. Jis taip pat gali būti išduodamas nusikaltimo, už kurį galima skirti tik už kardomąjį kalinimą švelnesnes prievartos priemones (pavyzdžiui, drausti išvykti) atveju, t. y. tokias priemones, kurių ribos gali būti žemesnės už kardomojo kalinimo.

Pamatinio sprendimo pasiūlymas neįpareigoja teisminės institucijos išduoti Europos teisminės priežiūros orderį. Ji tiesiog „gali“ tai daryti, o tai reiškia, kad pati išduodančioji institucija sprendžia, ar nori šia galimybe pasinaudoti. Nors įtariamasis gali prašyti, kad būtų išduotas Europos teisminės priežiūros orderis, tiesą sakant, tai nesudaro jo „teisės“. Tačiau išduodan čioji institucija visada privalo vertinti bylos aplinkybes, atsižvelgdama į bendruosius principus: teisę į laisvę, nekaltumo prezumpciją ir proporcingumo principą. Kardomosios priemonės taikymas valstybėje, kurioje įtariamasis turi nuolatinę gyvenamąją vietą, dažnai laikomas paprastesniu nei šios priemonės taikymas valstybėje, kurioje tariamai padarytas nusikaltimas, nekalbant apie kardomąjį kalinimą pastarojoje valstybėje.

Europos arešto orderis įpareigotų įtariamąjį vykdyti vieną ar daugiau reikalavimų, kurių tikslas – sumažinti trejopą „tradicinę“ riziką, lemiančią kardomojo kalinimo skyrimą nacionalinėje teis ėje, t. y. recidyvo, įkalčių sunaikinimo ir pabėgimo riziką. Tam tikra dalimi šie reikalavimai atitinka Europos Tarybos rekomendacijas dėl kardomojo kalinimo. Išduodančioji institucija gali pasirinkti, kokius taikyti reikalavimus, išskyrus du – privalomus – atvejus: (i) turi reikalauti, kad įtariamasis imtųsi priemonių užtikrinti, jog gali gauti teismo šaukimą (tačiau, kai pagal i šduodančiosios valstybės teisę įmanoma priimti sprendimą įtariamajam nedalyvaujant, negalima reikalauti, kad jis dalyvautų teismo procese) ir (ii) turi reikalauti, kad įtariamasis netrukdytų vykdyti teisingumą ar nesiimtų nusikalstamos veiklos. Kiti (neprivalomi) reikalavimai atitinka Europos Tarybos rekomendacijas ir nacionalinę teisę (pvz., draudimas išvykti, periodinė registracija policijos įstaigoje, komendanto valanda ir namų areštas).

Valstybė narė, kurioje įtariamasis turi nuolatinę gyvenamąją vietą, atsako už jo teisminę prieži ūrą ir privalo pranešti apie bet kokius pažeidimus išduodančiajai teisminei institucijai, kuri gali nuspręsti suimti ir perduoti įtariamąjį išduodančiajai valstybei, jei laiko tai reikalinga. Nustatyti griežti terminai. Kol toks sprendimas nepriimtas, įtariamasis turi teisę būti išklausytas išduodan čiosios institucijos. Šiam reikalavimui tenkinti tarp išduodančiųjų ir vykdančiųjų valstybių gali b ūti rengiamos vaizdo konferencijos[8]. Perdavimo procedūra atitinka pasiūlymo tikslą, t. y. kuo labiau sumažinti kardomojo kalinimo taikymą, ir todėl yra suderinamas su EŽTK 5 straipsnio 1 dalies (ypač b punkto) reikalavimais.

Pasiūlymas iš esmės grindžiamas valstybės, kurioje įtariamasis turi nuolatinę gyvenamąją vietą, įsipareigojimu vykdyti valstybės, kurioje turi vykti teismas, išduotą Europos teisminės prieži ūros orderį. Tačiau vykdančioji valstybė gali vadovautis tam tikrais, nors ir ne visais, atsisakymo vykdyti orderį pagrindais.

Be to, pasiūlymas grindžiamas tiesioginiais ryšiais tarp išduodančiųjų ir vykdančiųjų institucijų.

---

[8] Jau Konvencijos dėl Europos Sąjungos valstybių narių tarpusavio pagalbos baudžiamosiose bylose (OL C 197, 2000 7 12, p. 3) 10 straipsnyje nustatyta, kad šalys gali būti išklausomos per vaizdo konferencijas.

Teisinis pagrindas

ES sutarties 31 straipsnio 1 dalies a bei c punktai ir 34 straipsnio 2 dalies b punktas.

Subsidiarumo ir proporcingumo principai

Šiuo metu valstybės narės nepripažįsta užsienio teismų sprendimų dėl kardomųjų priemonių, nesusijusių su laisvės atėmimu. Todėl, kadangi nėra bendrų veiksmų ir siekiant pažangos tarpusavio pripažinimo srityje, valstybės narės turėtų veikti vienašališkai, kad jų nacionalinėje teisėje būtų numatyta tokias priemones pripažinti. Tačiau manoma, kad šis metodas sunkiai įgyvendinamas, nes reikėtų suderinti visų atskirai veikiančių 25 valstybių narių nacionalines nuostatas. Suderinti šias nuostatas (turinio ir taikymo laiko atžvilgiu) būtų paprasčiau, jei būtų imamasi bendrų veiksmų – priimant Tarybos pamatinį sprendimą. Šiuo pamatiniu sprendimu nesiekiama daugiau negu reikia šiam tikslui pasiekti. Be to, jis nepažeidžia ES sutarties 33 straipsnio.

Pasirinkta priemonė

Pamatinis sprendimas grindžiamas ES sutarties 34 straipsnio 2 dalies b punktu.

4. Poveikis biudžetui

Siūlomo pamatinio sprendimo įgyvendinimas nepareikalaus papildomų veiklos išlaidų iš valstybių narių biudžetų ar iš bendrojo Europos Sąjungos biudžeto.

2006/0158 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS PAMATINIS SPRENDIMAS

dėl Europos teisminės priežiūros orderio ikiteisminių procedūrų tarp Europos Sąjungos valstybių narių metu

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 31 straipsnio 1 dalies a bei c punktus ir 34 straipsnio 2 dalies b punktą,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą[9],

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę[10],

kadangi:

(1) Europos Sąjunga užsibrėžė tikslą puoselėti ir plėtoti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę.

(2) Remiantis 1999 m. spalio 15–16 d. Europos Vadovų Tarybos Tamperėje išvadomis, ypač jų 36 punktu, tarpusavio pripažinimo principas turėtų būti taikomas ikiteisminiams sprendimams. Tarpusavio pripažinimo principo įgyvendinimo baudžiamosiose bylose priemonių programoje (10 priemonėje) nagrinėjamas kardomųjų priemonių tarpusavio pripažinimas.

(3) Šiame pamatiniame sprendime numatytų priemonių tikslas visų pirma turėtų būti teisės į laisvę bei nekaltumo prezumpcijos stiprinimas visoje Europos Sąjungoje ir valstybių narių bendradarbiavimo, kai asmuo turi vykdyti įsipareigojimus arba jam paskirta teisminė priežiūra iki teismo sprendimo priėmimo, užtikrinimas.

(4) Kardomojo kalinimo atžvilgiu egzistuoja nevienodo požiūrio į įtariamuosius rizika – atsižvelgiant į tai, ar jie nuolat gyvena valstybėje, kurioje turi vykti teismas, ar kitoje valstybėje: įtariamajam, kuris nėra nuolatinis tokios valstybės gyventojas, kardomasis kalinimas gali būti skiriamas net tokiu atveju, kai panašiomis aplinkybėmis nuolatiniam gyventojui tokia priemonė nebūtų skiriama. Tai lemia manymas, kad dėl to, kad įtariamasis nuolat negyvena valstybėje, kurioje turi vykti teismas, jis galėtų bėgti į savo valstybę ir taip trukdytų vykdyti teisingumą. Bendroje vidaus sienų neturinčioje Europos teisingumo erdvėje būtina imtis veiksmų siekiant užtikrinti, kad su įtariamuoju, nuolat negyvenančiu valstybėje, kurioje turi vykti teismas, nebūtų elgiamasi kitaip nei su įtariamuoju, kuris nuolat joje gyvena.

---

9 OJ C XXX E, [data], p. 000.

10 [data] nuomonė (dar nepaskelbta *Oficialiajame leidinyje*).

(5) Siekiant išvengti nereikalingų išlaidų ir sunkumų, susijusių su įtariamojo pristatymu į parengtinį teismo posėdį ar teismą, reikėtų leisti valstybėms narėms rengti vaizdo konferencijas.

(6) Šis pamatinis sprendimas turėtų būti taikomas nepažeidžiant 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos[11]ir atsižvelgiant į trečiųjų šalių ekstradicijos prašymus ar Tarptautinio baudžiamojo teismo įstatus. Be to, jis neturėtų kliudyti vykdančiajai valstybei narei savo nuožiūra iškelti baudžiamąsias bylas ar tęsti pradėtą teisminį nagrin ėjimą.

(7) Kadangi valstybės narės vienos negali tinkamai įgyvendinti kardomųjų priemonių tarpusavio pripažinimo ir todėl, atsižvelgiant į šios užduoties mastą ir poveikį, ją geriau vykdyti Sąjungos lygiu, Taryba gali imtis priemonių, laikydamasi subsidiarumo principo, kaip tai numatyta Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje ir Europos Bendrijos steigimo sutarties 5 straipsnyje. Vadovaujantis pastarajame straipsnyje nurodytu proporcingumo principu, šiuo pamatiniu sprendimu nesiekiama daugiau negu reikia šiam tikslui pasiekti.

(8) Šiame pamatiniame sprendime gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi Europos S ąjungos sutarties 6 straipsniu pripažintų bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje patvirtintų principų,

PRIĖMĖ ŠĮ PAMATINĮ SPRENDIMĄ:

1 SKYRIUS – BENDRIEJI PRINCIPAI

1 straipsnis
Dalykas ir taikymo sritis

Šiuo pamatiniu sprendimu sukuriamas Europos teisminės priežiūros orderis ir nustatoma ikiteisminio perdavimo tvarka tarp valstybių narių.

Europos teisminės priežiūros orderis yra valstybės narės kompetentingos institucijos priimtas teismo sprendimas, kuriuo remiantis nuolat valstybėje negyvenantis įtariamasis gali grįžti į valstybę, kurioje jis nuolat gyvena, su sąlyga, kad jis laikosi kardomųjų priemonių, ir kurio tikslas – užtikrinti tinkamą teisingumo eigą ir visų pirma asmens dalyvavimą orderį išduodan čios valstybės narės teisme.

2 straipsnis
Sąvokų apibrėžtys

Šiame pamatiniame sprendime:

(a) „išduodančioji valstybė“ – tai valstybė narė, kurios teritorijoje išduodamas Europos teisminės priežiūros orderis;

(b) „vykdančioji valstybė“ – tai valstybė narė, kurios teritorijoje vykdomas Europos teisminės priežiūros orderis;

c) „išduodančioji institucija“ – tai teismas, teisėjas, tardytojas ar prokuroras, pagal

[11] OL L 190, 2002 7 18, p. 1.

nacionalinę teisę kompetentingi išduoti Europos teisminės priežiūros orderį;

(d) „vykdančioji institucija“ – tai teismas, teisėjas, tardytojas ar prokuroras, pagal nacionalinę teisę kompetentingi vykdyti Europos teisminės priežiūros orderį.

3 straipsnis
Įpareigojimas vykdyti Europos teisminės priežiūros orderį

Valstybės narės vykdo Europos teisminės priežiūros orderį, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pamatinio sprendimo nuostatomis.

4 straipsnis
Kompetentingų institucijų skyrimas

Kiekviena valstybė narė praneša Tarybai apie institucijas, kurios pagal jos teisę kompetentingos išduoti ir vykdyti Europos teisminės priežiūros orderį.

Tarybos Generalinis sekretoriatas gautą informaciją pateikia visoms valstybėms nar ėms bei Komisijai ir paskelbia ją *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2 SKYRIUS – EUROPOS TEISMINĖS PRIEŽIŪROS ORDERIS

5 straipsnis
Įtariamojo informavimas

1. Išduodančioji institucija gali išduoti Europos teisminės priežiūros orderį, prieš tai informavusi įtariamąjį apie visus įsipareigojimus, nustatytus pagal 6 straipsnį, ir pasekmes, pirmiausia numatytas 17 ir 18 straipsniuose.

2. Išduodančioji institucija registruoja įtariamajam pateiktą informaciją išduodančiosios valstybės teisės nustatyta tvarka.

6 straipsnis
Kardomųjų priemonių skyrimas ir įtariamojo įsipareigojimai

1. Išduodančioji institucija įpareigoja įtariamąjį imtis priemonių užtikrinti, jog gali gauti teismo šaukimą ir dalyvauti teismo procese, kai to reikalaujama.

Trukdymas vykdyti teisingumą arba užsiėmimas nusikalstama veikla gali būti laikomas Europos teisminės priežiūros orderio pažeidimu.

Išduodančioji institucija gali taikyti įtariamajam vieną ar daugiau reikalavimų:

(a) dalyvauti parengtiniame teismo posėdyje, kuriame svarstoma byla dėl pažeidimo (-ų), kuriuo (-iais) jis kaltinamas;

(b) nesilankyti tam tikrose išduodančiosios valstybės vietose be leidimo; arba

(c) padengti jo atvedimo į parengtinį teismo posėdį ar teismą išlaidas.

2. Atsižvelgiant į išduodančiosios ir vykdančiosios institucijų susitarimą išduodančioji institucija gali taikyti įtariamajam vieną ar daugiau reikalavimų, tarp jų šiuos (tačiau galimi ir kiti):

(a) vykti tam tikrą dieną ir valandą į nurodytą vietą vykdančiojoje valstybėje;

(b) registruotis nurodytoje vykdančiosios institucijos vietoje ar vietose nurodytu laiku;

(c) pateikti savo pasą (-us) ar kitus tapatybės dokumentus vykdančiajai institucijai;

(d) būti nurodytu laiku nurodytoje gyvenamojoje vietoje, įskaitant globos namus ar specializuotas nepilnamečių pataisos įstaigas, vykdančiojoje valstybėje;

(e) būti nurodytu laiku nurodytoje darbo vietoje vykdančiojoje valstybėje;

(f) neišvykti iš nurodytų vykdančiosios valstybės vietų ar apylinkių arba nesilankyti jose be leidimo;

(g) neužsiimti tam tikra veikla, pavyzdžiui, nevykdyti tam tikros profesinės veiklos arba nevykdyti veiklos tam tikroje srityje;

(h) sutikti, kad būtų taikomas tam tikras medicininis gydymas.

3. Visi išduodančiosios institucijos taikomi reikalavimai, nustatyti šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, turi būti nurodyti Europos teisminės priežiūros orderyje.

4. Kalbant apie Europos teisminės priežiūros orderyje numatytus reikalavimus, vykdan čioji institucija, remdamasi vykdančiosios valstybės teisės nuostatomis, gali keisti Europos priežiūros orderyje nurodytus reikalavimus, tačiau tik tiek, kiek būtina Europos priežiūros orderiui vykdyti.

7 straipsnis
Europos teisminės priežiūros orderio forma ir turinys

1. Europos teisminės priežiūros orderis išduodamas priede pateikiama A forma. Formą u žpildo, pasirašo ir jos tikslumą patvirtina išduodančioji institucija. Kartu su Europos teisminės priežiūros orderiu pateikiamas įrašas apie 5 straipsnio 2 dalyje minėtą informaciją.

2. Išduodančioji valstybė narė Europos teisminės priežiūros orderį išverčia į valstybinę ar vieną iš valstybinių vykdančiosios valstybės narės kalbų.

3. Bet kuri valstybė narė Tarybos Generaliniam sekretoriatui įteiktame pareiškime gali nurodyti, kad sutinka su Europos teisminės priežiūros orderio vertimu į vieną ar daugiau kitų oficialių Europos Bendrijų institucijų kalbų.

3 SKYRIUS – PROCEDŪRA

8 straipsnis
Perdavimas

1. Išduodančioji institucija Europos teisminės priežiūros orderį perduoda tiesiogiai vykdančiajai institucijai bet kuriuo būdu, kuris leistų tai fiksuoti raštu, ir tokiomis s ąlygomis, kuriomis vykdančioji valstybė galėtų nustatyti jo autentiškumą.

2. Jei išduodančioji institucija nežino, kuri institucija yra vykdančioji, ji vykdančiosios institucijos duomenų teiraujasi vykdančiosios valstybės visais įmanomais būdais, tarp j ų – kreipdamasi į Europos teisminio tinklo informacinius punktus.

3. Jei vykdančiosios valstybės institucija, gavusi Europos teisminės priežiūros orderį, n ėra pagal 4 straipsnį kompetentinga vykdančioji institucija, ji automatiškai Europos teisminės priežiūros orderį perduoda vykdyti kompetentingai institucijai ir apie tai praneša išduodančiajai institucijai.

9 straipsnis
Pripažinimas ir vykdymas

Jeigu šiame pamatiniame sprendime kitaip nenumatyta, vykdančioji institucija pagal 8 straipsnį perduotą Europos teisminės priežiūros orderį pripažįsta be jokių papildomų formalumų ir nedelsdama imasi jam vykdyti būtinų priemonių.

10 straipsnis
Nepripažinimo ir nevykdymo pagrindai

1. Valstybės, į kurią kreipiamasi, teismas, teisėjas, tardytojas arba prokuroras nesutinka pripažinti ir vykdyti Europos teisminės priežiūros orderio, jei akivaizdu, kad už nusikaltimą, kurio pagrindu išduotas šis orderis, iškelta baudžiamoji byla pažeistų *ne bis in idem* principą.

2. Valstybės, į kurią kreipiamasi, teismas, teisėjas, tardytojas arba prokuroras gali nesutikti pripažinti ir vykdyti Europos teisminės priežiūros orderio dėl vieno ar daugiau šių pagrindų:

   (a) jei pagal valstybės, į kurią kreipiamasi, teisę įtariamajam dėl jo amžiaus negali b ūti taikoma baudžiamoji atsakomybė už veiksmus, kurių pagrindu išduotas Europos arešto orderis;

   (b) jei pagal valstybės, į kurią kreipiamasi, teisę įtariamasis naudojasi imunitetu ar privilegijomis, kurios trukdytų vykdyti Europos teisminės priežiūros orderį;

   (c) jei nusikaltimo, kurio pagrindu išduotas Europos arešto orderis, atveju valstybė, į kurią kreipiamasi, numato amnestiją, kai ji pagal savo pačios baudžiamąją teisę turėjo jurisdikciją iškelti baudžiamąją bylą dėl šio nusikaltimo.

11 straipsnis
Išduodančiosios valstybės garantijos ypatingais atvejais

Kai asmuo, kurio atžvilgiu išduotas Europos teisminės priežiūros orderis, yra vykdančiosios valstybės pilietis arba gyventojas, orderis gali būti vykdomas su sąlyga, kad po teismo asmuo perduodamas vykdančiajai valstybei atlikti išduodančiojoje valstybėje jo atžvilgiu priimtą laisv ės atėmimo bausmę arba vykdyti sprendimą dėl įkalinimo.

12 straipsnis
Sprendimas dėl vykdymo

1. Valstybės, į kurią kreipiamasi, teismas, teisėjas, tardytojas arba prokuroras kuo grei čiau ir bet kokiu atveju per 5 dienas nuo Europos teisminės priežiūros orderio gavimo sprendžia, ar jį pripažinti ir vykdyti, ar vadovautis nepripažinimo ir nevykdymo pagrindais. Valstybės, į kurią kreipiamasi, kompetentinga institucija praneša išduodan čiajai valstybei apie šį sprendimą bet kuriuo būdu, kuris leistų tai fiksuoti raštu.

2. Kai išimtiniais atvejais sprendimo dėl Europos teisminės priežiūros orderio pripa žinimo ir vykdymo neįmanoma priimti per 1 dalyje nustatytą laikotarpį, valstybės, į

kurią kreipiamasi, kompetentinga institucija nedelsdama praneša išduodančiajai institucijai apie to priežastis ir dienų, reikalingų sprendimui priimti, skaičių.

3. Kai Europos teisminės priežiūros orderyje trūksta duomenų, valstybės, į kurią kreipiamasi, teismas, teisėjas, tardytojas arba prokuroras gali atidėti sprendimo dėl orderio pripažinimo ir vykdymo priėmimą tol, kol išduodančioji institucija jo nepapild ė.

4. Jei pagal 3 dalį Europos teisminės priežiūros orderio pripažinimas ir vykdymas atidedamas, valstybės, į kurią kreipiamasi, teismas, teisėjas, tardytojas arba prokuroras nedelsdamas perduoda pranešimą, kuriame nurodomos visos atidėjimo priežastys, tiesiogiai išduodančiajai institucijai bet kuriuo būdu, kuris leistų tai fiksuoti raštu.

5. Kai tik nebelieka priežasčių atidėti, kompetentinga institucija nedelsdama imasi priemonių, būtinų Europos teisminės priežiūros orderiui vykdyti.

13 straipsnis
Prašymai dėl peržiūros

1. Pagal išduodančiosios valstybės teisę įtariamajam suteikiamos tokios pačios su Europos teisminės priežiūros orderio peržiūra susijusios teisės, tarsi jame numatyti reikalavimai būtų jam taikomi kaip išduodančiojoje valstybėje vykdytina kardomoji priemonė. Tačiau įtariamasis turi teisę išduodančiosios valstybės prašyti peržiūrėti Europos teisminės priežiūros orderį ne vėliau kaip 60 dienų po jo išdavimo ar paskutin ės peržiūros.

2. Vykdančioji institucija gali išduodančiosios valstybės prašyti peržiūrėti Europos teisminės priežiūros orderį praėjus 60 dienų po jo išdavimo ar paskutinės peržiūros.

3. Gavusi prašymą dėl peržiūros, kaip numatyta 1 ir 2 dalyse, išduodančioji institucija kuo greičiau ir bet kokiu atveju per 15 dienų nuo prašymo gavimo peržiūri Europos teisminės priežiūros orderį, remdamasi išduodančiosios valstybės teise.

4. Įtariamasis turi teisę būti išklausytas išduodančiosios institucijos, kaip numatyta i šduodančiosios valstybės teisėje. Šiam reikalavimui tenkinti su išduodančiąja valstybe gali būti palaikomi ryšiai panaudojant vaizdo priemones ir telefonu (posėdžių rengimas pasitelkiant vaizdo konferencijas ar telefonu). Be to, išduodančioji institucija konsultuojasi su vykdančiąja institucija dėl Europos teisminės priežiūros orderio perži ūros.

5. Vykdančioji valstybė gali numatyti, kad pagal šios valstybės teisę paskirtas asmuo gali dalyvauti teismo posėdyje.

6. Išduodančioji institucija, remdamasi išduodančiosios valstybės teise, gali nuspręsti:

(a) patvirtinti Europos teisminės priežiūros orderį tokios formos, kokia jis išduotas pirmąjį kartą;

(b) patvirtinti Europos teisminės priežiūros orderį, tačiau pakeisti vieną ar daugiau 5 ir 6 straipsniuose numatytų jo reikalavimų;

(c) patvirtinti Europos teisminės priežiūros orderį, tačiau panaikinti vieną ar

daugiau jame numatytų reikalavimų; arba

(d) panaikinti visą Europos teisminės priežiūros orderį.

7. Išduodančioji institucija nedelsdama praneša apie savo sprendimą įtariamajam ir vykdančiajai institucijai.

8. Kai Europos teisminės priežiūros orderis peržiūrimas remiantis šiuo straipsniu, įtariamasis turi teisę į teisinę pagalbą ir teisę naudotis vertėjo paslaugomis.

14 straipsnis
Panaikinimas

1. Pagal išduodančiosios valstybės teisę išduodančioji institucija:

(a) bet kuriuo metu gali nuspręsti *ex officio* panaikinti Europos teisminės priežiūros orderį įtariamojo naudai;

(b) panaikina Europos teisminės priežiūros orderį, jei įtariamasis tenkina visus jame numatytus reikalavimus.

2. Išduodančioji institucija nedelsdama praneša apie sprendimą panaikinti Europos teisminės priežiūros orderį įtariamajam ir vykdančiajai institucijai

4 SKYRIUS – KONKREČIOS SITUACIJOS

15 straipsnis
Prieštaravimas tarp vykdančiajai valstybei tenkančių įsipareigojimų perduoti ar išduoti įtariamąjį

Europos teisminės priežiūros orderio išdavimas nepažeidžia vykdančiosios valstybės įsipareigojimų, numatytų:

(a) Europos arešto orderyje, kuris išduodamas pagal Tarybos pamatinį sprendimą 2002/584/TVR;

(b) trečiosios šalies pateiktame ekstradicijos prašyme;

(c) Tarptautinio baudžiamojo teismo įstatuose.

Jis neturi kliudyti vykdančiajai valstybei narei savo nuožiūra iškelti baudžiamąsias bylas ar tęsti pradėtą teisminį nagrinėjimą.

5 SKYRIUS – EUROPOS TEISMINĖS PRIEŽIŪROS ORDERIO PAŽEIDIMAS

16 straipsnis
Įpareigojimas pranešti apie bet kokį pažeidimą

1. Vykdančioji institucija nedelsdama praneša išduodančiajai institucijai apie bet kokį Europos teisminės priežiūros orderyje numatytų reikalavimų nesilaikymą, apie kurį ji sužino. Tam naudojama priede pateikiama B forma. Formą pasirašo ir jos tikslumą patvirtina vykdančioji institucija.

2. Vykdančioji institucija pranešimą perduoda tiesiogiai išduodančiajai institucijai bet kuriuo būdu, kuris leistų tai fiksuoti raštu, ir tokiomis sąlygomis, kuriomis išduodan

čioji valstybė galėtų nustatyti jo autentiškumą. Išduodančiosios institucijos pagal 7 straipsnį išduotos A formos (Europos teisminės priežiūros orderio) kopija pateikiama kartu su pranešimu.

17 straipsnis
Pažeidimo pasekmės

1. Jei nesilaikoma Europos teisminės priežiūros orderyje nustatytų reikalavimų, išduodan čioji institucija, remdamasi išduodančiosios valstybės teise, gali priimti sprendimą:

   (a) panaikinti Europos teisminės priežiūros orderį;

   (b) pakeisti arba panaikinti vieną ar daugiau Europos teisminės priežiūros orderyje numatytų reikalavimų;

   (c) suimti ir perduoti įtariamąjį, jei Europos teisminės priežiūros orderis išduotas nusikaltimo, kurio atveju pagal išduodančiosios valstybės teisę kardomasis kalinimas yra pateisinamas, pagrindu, ypač tuomet, kai jis būtinas užtikrinti, kad įtariamasis dalyvaus parengtiniame teismo posėdyje arba teisme;

   (d) suimti ir perduoti įtariamąjį šiomis aplinkybėmis:

   (i) jei Europos teisminės priežiūros orderis išduotas nusikaltimo, kurio atveju pagal išduodančiosios valstybės teisę kardomasis kalinimas iš pradžių nebuvo pateisinamas, pagrindu; ir

   (ii) jei Europos teisminės priežiūros orderyje numatyta jo laisvės apribojimų, kurie galėtų prilygti laisvės atėmimui; ir

   (iii) jei suimti ir perduoti įtariamąjį reikia, kad jis dalyvautų parengtiniame teismo posėdyje arba teisme.

2. Prieš priimdama sprendimą dėl suėmimo ir perdavimo, išduodančioji institucija atsi žvelgia į visas svarbias aplinkybes, įskaitant konkrečią numatomą bausmę, pažeidimo pasekmes ir ypač įtariamojo pageidavimą savo noru grįžti į išduodančiąją valstybę.

3. Jei išduodančioji institucija nusprendžia, kad įtariamasis turi būti suimtas ir perduotas, tačiau sprendimo priėmimo metu įtariamasis yra kitos valstybės narės teritorijoje, ši valstybė suima ir perduoda įtariamąjį 18 straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

4. Kol 1 dalyje minėtas sprendimas nepriimtas, įtariamasis turi teisę būti išklausytas i šduodančiosios institucijos, kaip numatyta išduodančiosios valstybės teisėje. Šiam reikalavimui tenkinti vykdančioji valstybė gali palaikyti ryšius su išduodančiąja valstybe, panaudodama vaizdo priemones, ir telefonu (posėdžių rengimas pasitelkiant vaizdo konferencijas ar telefonu). Be to, išduodančioji institucija konsultuojasi su vykdančiąja institucija.

18 straipsnis
Įtariamojo sulaikymo ir perdavimo sąlygos

1. Jei išduodančioji institucija nusprendžia, kad įtariamasis turi būti suimtas ir perduotas i šduodančiajai valstybei, įtariamasis duoda parodymus valstybės narės, kurios teritorijoje jis suimtas, teisminei institucijai.

2. Jei įtariamasis sutinka būti perduotas, valstybė narė, kurios teritorijoje įtariamasis suimtas, nedelsdama perduoda jį išduodančiajai valstybei.

3. Jei įtariamasis nesutinka būti perduotas, valstybė narė, kurios teritorijoje jis suimtas, nedelsdama perduoda jį išduodančiajai valstybei. Ji gali nesutikti suimti ir perduoti, tik jei:

– akivaizdu, kad už nusikaltimą, kurio pagrindu išduotas šis orderis, iškelta baud žiamoji byla pažeistų *ne bis in idem* principą;

– įtariamasis persekiojamas vykdančiojoje valstybėje narėje dėl tų pačių faktų, kuriais remiantis išduotas Europos teisminės priežiūros orderis;

– įtariamasis negali būti persekiojamas baudžiamąja tvarka arba baudžiamas pagal vykdančiosios valstybės narės teisę ir veikos priklauso tos valstybės narės jurisdikcijai pagal jos baudžiamąją teisę;

– sprendimas suimti ir perduoti susijęs su naujais faktais, nenumatytais Europos teisminės priežiūros orderyje.

4. Valstybė narė, kuri nėra vykdančioji valstybė, taip pat gali nesutikti suimti ir perduoti įtariamąjį, vadovaudamasi vienu ar daugiau 10 straipsnyje nustatytų pagrindų.

19 straipsnis
Pranešimas apie sprendimus

Išduodančioji institucija nedelsdama praneša vykdančiajai institucijai apie visus pagal 17 straipsnį priimtus sprendimus.

20 straipsnis
Perdavimo terminai

1. Remiantis 18 straipsniu įtariamasis perduodamas išduodančiajai valstybei susijusių valstybių narių bendrai sutartą dieną ir bet kokiu atveju ne vėliau kaip per 3 dienas nuo suėmimo.

2. Išimtiniais atvejais įtariamojo perdavimas gali būti laikinai atidėtas dėl rimtų humanitarinių priežasčių, pavyzdžiui, jei yra pagrįstų priežasčių manyti, kad perdavimas gali kelti akivaizdų pavojų įtariamojo gyvybei ar sveikatai. Išduodančiajai institucijai nedelsiant pranešama apie atidėjimą ir jo priežastis. Kai tik nebelieka prie žasčių atidėti, įtariamasis perduodamas susijusių valstybių narių bendrai sutartą dieną.

21 straipsnis
Tranzitas

1. Pagal šį pamatinį sprendimą kiekviena valstybė narė leidžia tranzitu per savo teritoriją pervežti perduodamą asmenį, jei jai pranešta apie:

(a) asmens, kurio atžvilgiu išduotas Europos teisminės priežiūros orderis, tapatybę ir pilietybę;

(b) Europos teisminės priežiūros orderio išdavimą;

(c) nusikaltimo pobūdį ir teisinę kvalifikaciją;

(d) nusikaltimo padarymo aplinkybes, tarp jų – datą ir vietą.

2. Kiekviena valstybė narė paskiria instituciją, atsakingą už tranzito prašymų, reikiamų dokumentų ir kitos oficialios su tranzito prašymais susijusios korespondencijos pri ėmimą. Valstybės narės praneša apie paskyrimą Tarybai.

3. Tranzito prašymas ir 1 dalyje nurodyta informacija gali būti siunčiami pagal 2 dalį paskirtai institucijai bet kuriuo būdu, kuris leistų tai fiksuoti raštu. Tranzito valstybė narė apie savo sprendimą praneša tokia pat tvarka.

4. Šis pamatinis sprendimas netaikomas, kai pervežama oro transportu be numatyto sustojimo. Tačiau nenumatyto nusileidimo atveju išduodančioji valstybė pagal 2 dalį paskirtai institucijai pateikia 1 dalyje nurodytą informaciją.

22 straipsnis
Laisvės atėmimo bausmės laiko išskaičiavimas

Išduodančioji valstybė išskaičiuoja visus dėl įtariamojo suėmimo ir perdavimo pagal 17 ir 18 straipsnius atsiradusius laisvės atėmimo laikotarpius iš bendro išduodančiojoje valstybėje dėl laisvės atėmimo bausmės arba sprendimo dėl įkalinimo vykdymo nelaisv ėje praleisto laiko.

Tam valstybė narė, kurios teritorijoje suimtas įtariamasis, perduoda visą informaciją apie įtariamojo kalėjimo pagal šio skyriaus nuostatas trukmę institucijai, kuri perdavimo metu yra išduodančioji.

6 SKYRIUS – BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23 straipsnis
Pamatinio sprendimo veiksmingumo priežiūra

1. Valstybė narė, nuolat dėl kitos valstybės narės patirianti problemų, susijusių su Europos teisminės priežiūros orderių vykdymu, apie tai praneša Tarybai, kad būtų įvertintas šio pamatinio sprendimo įgyvendinimas atskirose valstybėse narėse.

2. Taryba atlieka patikrinimą, ypatingą dėmesį skirdama praktiniam šio pamatinio sprendimo nuostatų taikymui valstybėse narėse.

24 straipsnis
Ryšys su kitomis sutartimis ir susitarimais

1. Kadangi šios sutartys ir susitarimai leidžia patikslinti ar papildyti šio pamatinio sprendimo tikslus ir dar labiau supaprastinti ar palengvinti ikiteisminio perdavimo procedūrų tarpusavio pripažinimą, valstybės narės gali:

(a) toliau taikyti šio pamatinio sprendimo įsigaliojimo metu galiojančias dvišales ar daugiašales sutartis ar susitarimus.

(b) sudaryti dvišales ar daugiašales sutartis ar susitarimus po šio pamatinio sprendimo įsigaliojimo.

2. 1 dalyje minėtos sutartys ir susitarimai neturi jokio poveikio santykiams su valstybėmis narėmis, kurios nėra jų šalys.

3. Per tris mėnesius nuo šio pamatinio sprendimo įsigaliojimo valstybės narės Tarybai ir Komisijai praneša apie 1 dalies a punkte minėtas galiojančias sutartis ir susitarimus, kuriuos jos nori ir toliau taikyti.

Be to, per tris mėnesius nuo jų pasirašymo valstybės narės Tarybai ir Komisijai prane ša apie 1 dalies b punkte minėtas naujas sutartis ir susitarimus.

25 straipsnis
Įgyvendinimas

Valstybės narės imasi priemonių, būtinų šio pamatinio sprendimo nuostatoms įgyvendinti iki [data].

Iki tos pačios datos valstybės narės perduoda Tarybai ir Komisijai pagal šį pamatinį sprendimą joms taikomų reikalavimų perkėlimo į nacionalinę teisę nuostatų tekstus ir šių nuostatų bei pamatinio sprendimo koreliacijos lentelę.

26 straipsnis
Ataskaita

Iki [data] Komisija pateikia, prireikus kartu su teisės aktų pasiūlymais, Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje įvertinama, ar valstybės narės ėmėsi priemoni ų, būtinų šiam pamatiniam sprendimui įgyvendinti.

27 straipsnis
Įsigaliojimas

Šis pamatinis sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Liuksemburge / Briuselyje, [data]

Tarybos vardu
Pirmininkas
N.N.

PRIEDAS

A forma

EUROPOS TEISMINĖS PRIEŽIŪROS ORDERIS[12]

Šis orderis išduotas išduodančiosios institucijos. Prašau šio orderio A dalyje minėtam asmeniui paskirti šio orderio D dalyje išvardytas kardomąsias priemones.

PARAŠAS: ……...

DATA: ……...

[12] Šis orderis turi būti sudarytas ar išverstas į oficialiąją ar vieną iš oficialiųjų vykdančiosios valstybės narės kalbų arba į bet kokią kitą šiai valstybei priimtiną kalbą.

A DALIS

Asmens, kuriam turi būti skiriamos kardomosios priemonės, tapatybės duomenys

Vardas:……...

Pavardė……

Mergautinė pavardė (jei yra):……..

Slapyvardis (jei yra):…….....

Lytis:……

Pilietybė:…….

Gimimo data:……

Gimimo vieta:……..

Gyvenamosios vietos ir (arba) žinomas adresas:.....

Kalba (-os), kurią (-ias) asmuo supranta:
…….....

Ypatingos žymės / fizinės savybės:…….....

……...

……...

……..

Turima nuotrauka ir pirštų atspaudai, kurie gali būti perduoti; reikiamo asmens, iš kurio būtų galima gauti tokią informaciją, kontaktiniai duomenys arba DNR kodas (kai tokie įrodymai gali būti pateikti, tačiau nenurodyti):

B DALIS

Informacija apie išduodančiąją instituciją

Oficialus išduodančiosios institucijos pavadinimas:…….....

……

Asmens ryšiams pavardė:…….....

Pareigybė (lygis / pavadinimas):

Adresas:……

……

Tel. (šalies kodas) (rajono / miesto kodas):…….....

Faksas (šalies kodas) (rajono / miesto kodas):……..

El. pašto adresas:……..…….....

Bylos duomenys:……...

C DALIS

Nusikaltimas, kurio pagrindu išduodamas Europos teisminės priežiūros orderis

Ilgiausias laisvės atėmimo bausmės arba įkalinimo terminas, kurį galima skirti už nusikaltimą (-us), su kuriuo (-iais) susijęs šis orderis:

……..... .

……...

Aplinkybių, kuriomis padarytas (-i) nusikaltimas (-ai), su kuriuo (-iais) susijęs šis orderis, įskaitant A dalyje minėto asmens dalyvavimo jį (-uos) darant laiką, vietą ir laipsnį, aprašas:

……...

……...

……...

……...

Nusikaltimo (-ų), su kuriuo (-iais) susijęs šis orderis, pobūdis, teisinė kvalifikacija ir taikytina įstatymo nuostata / kodeksas:

……...

……...

……...

……...

Išsamus nusikaltimo (-ų), su kuriuo (-iais) susijęs šis orderis, aprašas:

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

D DALIS

Kardomosios priemonės

Šie reikalavimai yra kardomosios priemonės, kurios taikomos šio orderio A dalyje minėtam asmeniui.

A dalyje minėtas asmuo:

imasi priemonių užtikrinti, jog gali gauti teismo šaukimą ir dalyvauti teismo procese, kai to reikalaujama;

netrukdo vykdyti teisingumą ar neužsiima nusikalstama veikla; ir

(atitinkamai pažymėti ir užpildyti):

□ dalyvauja parengtiniame teismo posėdyje, kuriame svarstoma byla dėl nusikaltimo (-ų), kuriuo (-iais) jis kaltinamas;

□ nesilanko be leidimo nurodytomis dienomis ir valandomis šioje (-iose) išduodančiosios valstybės vietoje (-ose):

……

……

……

□ neišvyksta be leidimo nurodytomis dienomis ir valandomis iš šios (-ų) išduodančiosios valstybės vietos (-ų):

……

……

……

□ padengia jo priverstinio grąžinimo į parengtinį teismo posėdį ar teismą išlaidas.

□ vyksta tam tikrą dieną ir valandą į šią vietą vykdančiojoje valstybėje narėje:

……

……

……

□ registruojasi nurodytomis dienomis ir valandomis šioje (-iose) vykdančiosios institucijos vietoje (-ose):

……

……

……

□ pateikia savo pasą (-us) ar kitus tapatybės dokumentus vykdančiajai institucijai;

□ būna šioje gyvenamojoje vietoje nurodytomis dienomis ir valandomis;

E DALIS

Informavimas

Pirmiau A dalyje minėtas asmuo buvo informuotas apie Europos teisminės priežiūros orderį remiantis 5 straipsniu. Prie šio dokumento pridedamas įrašas apie tai.

PRIEDAS

B forma

PRANEŠIMAS APIE EUROPOS TEISMINĖS PRIEŽIŪROS ORDERIO PAŽEIDIMĄ ARBA NESILAIKYMĄ[13]

Šis pranešimas parengtas vykdančiosios institucijos.

Pranešu, kad šio pranešimo A dalyje minėtas asmuo pažeidė C dalyje išvardytas kardomąsias priemones.

Europos teisminės priežiūros orderio kopija pateikiama su pranešimu.

PARAŠAS: ……...

DATA: ...……...

A DALIS

Asmens, kurio atžvilgiu išduodamas Europos teisminės priežiūros orderis, tapatybės duomenys (išsamesnė informacija nurodyta pridedamame Europos teisminės priežiūros orderyje)

Vardas:……...

Pavardė……

Mergautinė pavardė (jei yra):……....

Lytis:……

Pilietybė:……..

[13] Šis pranešimas turi būti sudarytas ar išverstas į oficialiąją ar vieną iš oficialiųjų vykdančiosios valstybės narės kalbų arba į bet kokią kitą šiai valstybei priimtiną kalbą.

B DALIS

Informacija apie vykdančiąją instituciją

Oficialus vykdančiosios institucijos pavadinimas:…….....

……

Asmens ryšiams pavardė: ……...

Pareigybė (lygis / pavadinimas):
…….....

Adresas:…….

……...

Tel. (šalies kodas) (rajono / miesto kodas):……..

Faksas (šalies kodas) (rajono / miesto kodas):…….....

El. pašto adresas:……..…….

Bylos duomenys:……...

C DALIS

Kardomosios priemonės

A dalyje minėtas asmuo nesilaikė šių reikalavimų, jam taikomų pagal pridedamą Europos teisminės priežiūros orderį:

□ imtis priemonių užtikrinti, jog gali gauti teismo šaukimą ir dalyvauti teismo procese, kai to reikalaujama;

□ netrukdyti vykdyti teisingumą ar neužsiimti nusikalstama veikla;

□ dalyvauti parengtiniame teismo posėdyje, kuriame svarstoma byla dėl nusikaltimo (-ų), kuriuo (-iais) jis kaltinamas;

□ padengti jo priverstinio atvedimo į parengtinį teismo posėdį ar teismą išlaidas.

□ vykti tam tikrą dieną ir valandą į nurodytą vietą vykdančiojoje valstybėje;

□ registruotis nurodytomis dienomis ir valandomis nurodytoje (-ose) vykdančiosios institucijos vietoje (-ose):

□ pateikti savo pasą (-us) ar kitus tapatybės dokumentus vykdančiajai institucijai;

□ būti nurodytomis dienomis ir valandomis nurodytoje (-ose) gyvenamojoje (-osiose) ir (arba) darbo vietoje (-ose) vykdančiojoje valstybėje;

□ neišvykti iš nurodytų vykdančiosios valstybės vietų ar apylinkių arba nesilankyti jose be leidimo;

□ neužsiimti nurodyta veikla;

□ sutikti, kad būtų taikomas tam tikras medicininis gydymas;

□ kita

……...

……...

……...

……...

……...

Išsamus aplinkybių (įskaitant laiką ir vietą), kuriomis įvyko pažeidimas (-ai), aprašas:

……...

……...

……...

……..

…….

……..